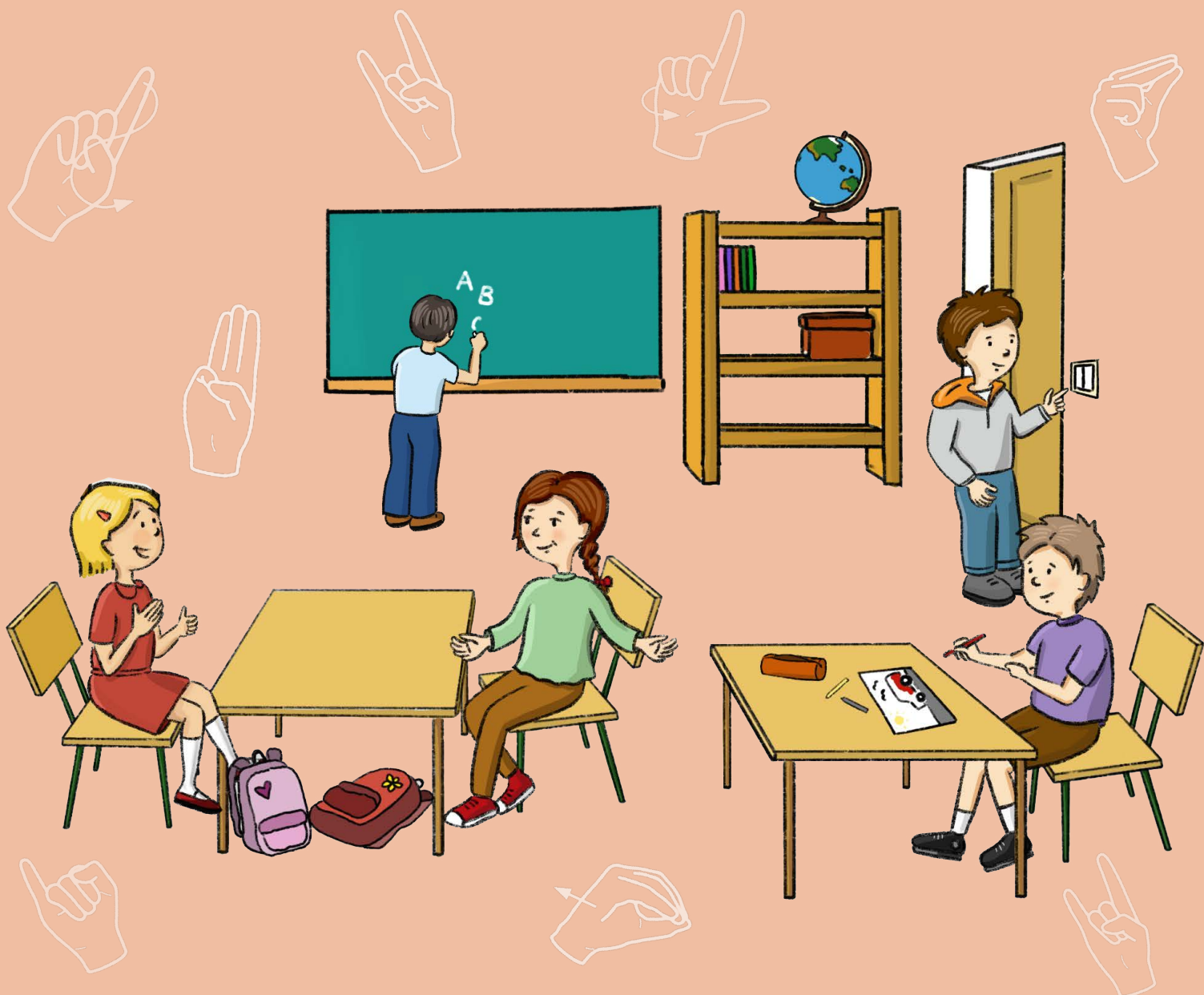

I. Auziņa, M. Leimane, A. Miesniece, M. Paegle, S. Vancāne, I. Zaiceva

LATVIEŠU VALODA

6. KLASEI

Mācību un metodiskais līdzeklis skolēniem
ar dzirdes traucējumiem

LATVIEŠU VALODA 6. KLASEI

Mācību un metodiskais līdzeklis skolēniem ar dzirdes traucējumiem

Mācību un metodiskais līdzeklis izstrādāts Valsts izglītības satura centra īstenotajā Eiropas Sociālā fonda projektā "Kompetenču pieeja mācību saturā"

Autoru kolektīvs: Ieva Auziņa, Marta Leimane, Agrita Miesniece, Maiga Paegle, Solvita Vancāne, Inamora Zaiceva

Literārās redaktors: Ausma Mukāne, Andra Damberga

Ilustrators: Ieva Vilciņa, Baiba Baiba

Makets: Agata Muze

Recenzenti: Dr. Dina Bethere, Mg. Ivars Kalniņš

Mācību un metodiskā līdzekļa izstrādi un publicēšanu projektā vadīja Jolanta Gūža

© Valsts izglītības satura centrs | ESF projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 "Kompetenču pieeja mācību saturā", 2023

ISBN 978-9934-24-158-1

Mācību un metodisko līdzekli ieteicams izmantot saistībā ar mācību priekšmeta programmas paraugu "Latviešu valoda 1.–9. klasei skolēniem ar dzirdes traucējumiem"

<https://mape.gov.lv/catalog/materials/10CF1295-6AAD-4E67-9726-7F980FEF9D54/view>

– mācību un metodiskais līdzeklis paredzēts skolēniem ar dzirdes traucējumiem.

Pateicība:

Rīgas Ēbelmuižas pamatskolai, SIA "Magnetic Professional" un izdevniecībai "Droši un koši" par dalību mācību un metodiskā līdzekļa sagatavošanā un izdošanā.

SATURS

IEVADS	4
METODISKIE IETEIKUMI MĀCĪBU UN METODISKĀ LĪDZEKĻA LIETOŠANAI	5
6.1. PASAULE	
SOMIJA	7
Pēc Tūves Jānsones stāstu krājuma "Tētis un jūra" motīviem	
6.2. PASAULE	
AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS	9
Pēc Šela Silverstaina stāsta "Dāsnais koks" motīviem	
6.3. PASAULE	
AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS	10
Pēc Ārnolda Lobela stāstu krājuma "Vardes un Krupja piedzīvojumi" motīviem	

Izmantoto tekstu pirmavoti

Jānsone, T. Tētis un jūra. Rīga: Nordik, ISBN 9984510727

Silverstains, Š. Dāsnais koks. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2012, ISBN 978-9934-0-2334-7

Lobels, Ā. Vardes un Krupja piedzīvojumi. Rīga: Liels un mazs, 2021, ISBN 978-9934-574-69-6

IEVADS

Mācību un metodiskais līdzeklis (turpmāk – mācību līdzeklis vai ML) "Latviešu valoda 6. klasei" veidots, lai palīdzētu skolotājiem sekmīgi iemācīt ikdienā lietojamu latviešu valodu skolēniem ar dzirdes traucējumiem, izmantojot LZV. Ieskats nedzirdīgo zīmju valodas lietojumā skolā atrodams mācību un metodiskajā līdzeklī "Latviešu valoda 2. klasei".

Šajā mācību un metodiskajā līdzeklī iekļauti uzdevumi un metodiski ieteikumi komunikatīvo prasmju apguvei, kas atbilst vienam tematam un izveidoti kopsakarībā ar mācību priekšmeta programmu "Latviešu valoda 1.–9. klasei skolēniem ar dzirdes traucējumiem" (turpmāk – MPP).

Mācību un metodiskais līdzeklis "Latviešu valoda 6. klasei" veidots tā, lai skolēni nostiprinātu 5. klasē apgūtās prasmes (vārda jēga teikumā, teksts – doma – ideja) un turpinātu prasmes attīstīt tālāk (palielināts teksta apjoms, literārās valodas atkodēšana, izmantojot skaidrojošās vārdnīcas, teksts kā atbalsta struktūra nezināma vārda skaidrošanā).

Sagaidāms, ka 6. klasē skolēni arvien skaidrāk apzināsies, ka lasīšana viņiem palīdz iegūt jaunu informāciju un apgūt zināšanas. Skolēni turpina lasīt tekstus, kuros ir būtiski mazāk ilustrāciju nekā 1.–4. klasē. Skolēni mācās analizēt vienkāršu (tomēr pakāpeniski arvien sarežģītāku) stāstījumu un kritiski izvērtēt izlasīto: *Kāda ir galvenā doma? Kuri ir galvenie varoņi? Kas notika sākumā? Kas notika beigās? Kāpēc? Ko es darītu savādāk?*

ML paredzēts, ka 1.–5. klasē apgūtās latviešu valodas gramatikas prasmes 6. klasē skolēniem ļauj arvien patstāvīgāk strādāt ar skaidrojošo vārdnīcu. Skolēni turpina attīstīt arī digitālo lasītprasmi (izmantojot tīmekļa skaidrojošās vārdnīcas) un iemaņas datu meklēšanā, apkopošanā un izmantošanā tekstā.

ML ar nolūku iekļauti literāro darbu fragmenti. Tos lasot, skolēni var bagātināt vārdu krājumu, iepazīt valodas daudzveidību, pēc iespējas attīstīt tēlaino un abstrakto domāšanu. Lietojot ML, skolēni sagatavojas turpmākajam lasīšanas procesam, kurā – līdzīgi pieaugušajiem lasītājiem – skolēni spēs lasīt analītiskus tekstus un daiļliteratūru, daudzpusīgi kritiski izvērtēt izlasīto, dekonstruēt un konstruēt tekstu.

ML mērķtiecīgi izmantoti tādi tulkotās bērnu literatūras pirmavoti, kuri jau atbilst vieglās valodas principiem, tomēr pēc vajadzības atsevišķās vietās tie pielāgoti (pēc vieglās valodas principiem) mērķauditorijas vajadzībām. Iecerēts, ka skolēni ar nelielu palīdzību šo autoru darbus spēs lasīt, izmantojot pirmavotu ar tajā esošajām oriģināliilustrācijām (bibliotēkas apmeklējums).

Nezināmos vārdus skolēni mācās skaidrot ar vienkāršas skaidrojošās vārdnīcas palīdzību, izmanto tekstu/kontekstu kā palīdzinstrumentu nezināmo vārdu skaidrošanā, salīdzina skaidrojumus dažādās vārdnīcās.

Teksta satura izpratnes veidošanā izmantota starppriekšmetu saikne. Savstarpēji integrēts dažādu jomu saturs: Valodu mācību jomas, Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mācību jomas (literatūras) un Dabaszinātņu mācību jomas (dabaszinību – pasaules kartes) saturs.

Rosinot interesi par pasaules bērnu literatūru, mācības uzsāk, "viesojoties" Somijā, ar kuru Latviju vieno Baltijas jūra. Somiju pārstāv Tūve Jānsonē. Savukārt no tālāka reģiona – Amerikas Savienotajām Valstīm – izvēlēti populāri autori un pēdējo gadu izdevumi latviešu valodā – Šela Silverstaina stāsts "Dāsnais koks" un Ārnolda Lobela stāstu krājums "Vardes un Krupja piedzīvojumi".

Ieteicams apmeklēt bibliotēku kopā ar 6. klases skolēniem un iepazīstināt ar tulkotās bērnu literatūras piemēriem, apskatīt ilustrācijas tulkotajos izdevumos, uzmeklēt arī citus skolēniem tuvus un saistošus daiļliteratūras tulkojumus.

METODISKIE IETEIKUMI MĀCĪBU UN METODISKĀ LĪDZEKĻA LIETOŠANAI

Skolēnu ML saturs ietverts tematā **Pasaule** un trijos šim tematam pakārtotajos apakštematos: SOMIJA; AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS; AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS.

ML trijos tematos ņemts vērā "Latviešu valoda 1.–9. klasei skolēniem ar dzirdes traucējumiem" mācību priekšmeta programmas paraugā noteiktais mācību saturs. Mācību līdzeklī ieteiktas metodes visas MPP īstenošanai.

Mācību līdzeklī piedāvātie uzdevumi iekļaujami mācību procesā, īstenojot pieeju "*mācīšanās iedziļinoties*". Plānojot mācību stundas, skolotājam jāatbild uz jautājumiem: kas ir tas, ko skolēni iemācīsies? kā varu panākt, lai skolēni to iemācās? kā zināšu, ka skolēni rezultātu sasnieguši?

Tāpēc katrai mācību stundai skolotājs:

- izvirza skaidru sasniedzamo rezultātu, sasaistot to ar skolēnu iepriekšējo pieredzi, lai skolēni zinātu, ko gūs mācoties un kāpēc tas viņiem ir svarīgi;
- piedāvā uzdevumus sasniedzamā rezultāta apguvei gan reproduktīvā līmenī (atkārto definīcijas, vienkāršus skaidrojumus, veic tipveida darbības pēc iepriekš zināma parauga u. tml.), gan produktīvā līmenī (analizē, vispārina, rada), dodot skaidrus, saprotamus norādījumus un iesaistot visus skolēnus, atbalstot viņus;
- māca metakognitīvās stratēģijas, rosinot skolēnus domāt par to, ko un kā viņi dara;
- sniedz attīstošu atgriezenisko saiti par rezultātu, lai uzlabotu mācīšanos.

Mācību līdzeklī piedāvātie temati, kā arī rezultāti ir sasaistīti ar MPP tematiem un sasniedzamajiem rezultātiem, kas redzami 1. tabulā.

Mācību līdzeklis paredzēts 6. klases mācību satura apguvei, bet to var izmantot arī citās klasēs.

Mācību līdzekļa temati	Mācību priekšmeta programmas temati
6. 1. Pasaule. Somija. Pēc Tūves Jānsone stāstu krājuma "Tētis un jūra" motīviem	6.2. Darbs pagātnē, tagadnē un nākotnē. Kā veidot tekstu atbilstoši mērķim un adresātam? Kā darina jaunus vārdus? 4.4. Mēs pasaulē
6.2. Pasaule. Amerikas Savienotās Valstis. Pēc Šela Silverstaina stāsta "Dāsnaiss koks" motīviem	6.1. Informācijas ieguve, apstrāde, tālāk nodošana. Kā veidot runu, ievērojot tās atbilstmi vizuālajai informācijai? Kāda nozīme valodā ir vietniekvārdiem? 6.3. Modes daudzveidīgā pasaule. Kā piedalīties diskusijā? Kāda nozīme valodā ir īpašības vārdiem ar noteikto un nenoteikto galotni, frazeoloģismiem? 5.1. Valodu brīnumainā pasaule
6.3. Pasaule. Amerikas Savienotās Valstis. Pēc Ārnolda Lobela stāstu krājuma "Vardes un Krupja piedzīvojumi" motīviem	6.6. Ceļojums laikā. Kādi valodas un vizuālie līdzekļi tiek izmantoti, lai veidotu tekstu? Kā lietot apstākļa vārdus un darbības vārdus? 5.6. Fantazējam kopā!

1. tabula. Mācību līdzekļa tematu un MPP tematu sasaiste

ML veido **interaktīvi uzdevumi**, kā arī lejuplādējami un izdrukājami **uzdevumi/vingrinājumi**. Interaktīvajos uzdevumos skaidroti svešvārdi, izmantojot 2 dažādus principus:

- vārdu skaidrošana, izmantojot tekstu vienkāršajā valodā;
- vārdu skaidrošana, izmantojot attēlu.

Uzdevumos/vingrinājumos ievietota piktogramma , lai skolēni varētu iegūt interaktīvo materiālu.

Skolēniem ieteicams turpināt ML papildināt ar iepriekšējās klasēs izveidotajām *lietvārdu vārdnīcām*, kuras viņi iekārtojuši paši kā atgādnēs un personīgo mācību sasniegumu atskaites rīku. 6. klasē skolēni tās papildina ar apgūstamajiem literārās valodas vārdiem un jēdzieniem atbilstoši tematiem. Pēc katra spējam, skolēni var sākt vārdnīcas papildināt arī ar citu vārdšķiru vārdiem (īpašības vārdiem, darbības vārdiem un citiem).

ML iekļautie atsevišķu uzdevumu apraksti sniedz skolotājam paraugus, kā pašam radoši strādāt ar literāru tekstu, tajā integrējot latviešu valodas gramatikas tēmas, kā arī demonstrē dažādas radošas pieejas, kā skolēniem skaidrot nezināmu vārdu tekstā. Jāņem vērā, ka skolēni ar dzirdes traucējumiem **mācās lasīt visu skolas laiku**, ne tikai pamatskolas pirmajās klasēs. ML piedāvātās metodes noteikti var izmantot arī jaunākās vai vecākās klasēs. Tās kalpo kā noderīgi rīki, lai pētītu, atklātu un attīstītu tekstu.

Ieteicams izmantot tekstu pirmavotus (bibliotēkas apmeklējums) un tajos esošās oriģinālās ilustrācijas. Skolotājs pēc nepieciešamības teksta skaidrošanai var izmantot LZV (tulkojot pats vai pieaicinot tulku).

6.1. PASAULE. SOMIJA. Pēc Tūves Jānsones stāstu krājuma "Tētis un jūra" motīviem

Mērķis: Skolēni patstāvīgi lieto skaidrojošo vārdnīcu (piemēram, <https://tezaurs.lv/>), lai izprastu teksta saturu.

Skolēnam plānotie sasniedzamie rezultāti:

- Tekoši lasa tekstu.
- Skaidro vārdu nozīmi, izmantojot kontekstu.
- Patstāvīgi meklē vārdu nozīmi vārdnīcā.

Interaktīvais uzdevums "Tētis un jūra"

Uzdevumi/vingrinājumi "Tētis un jūra"

Skolotājs aktivizē interaktīvo pasaules karti un ar skolēniem pārrunā Tūves Jānsones biogrāfiju, pēta, cik un kādās valodās tulkoti stāsti par trollīti Muminu. Skolotājs skolēniem parāda latviešu valodā tulkotās grāmatas par trollīti Muminu.

Sēžot aplī, skolēni skaļi, rindas vai jauktā kārtībā lasa uzdevumu/vingrinājumu tekstu. Katrs skolēns lasa vairākus teikumus, kamēr izlasīts viss teksts.

Skolotājs kopīgi ar skolēniem noskaidro, kurus vārdus katrs skolēns nav sapratis. Vispirms aicina jaunos vārdus izprast, arī minēt, izmantojot kontekstu, citus vārdus teikumā, lietojot sinonīmus un antonīmus, ilustrācijas, mīmiku, pantonīmu. Tikai pēc tam skolotājs aicina skolēnus apskatīt vārdu un teicienu skaidrojumu.

Skolotājs pārliecinās, ka skolēni sapratuši apgūstamo vārdu jēgu.

Skolotājs ar skolēniem pārrunā notikumu attīstības gaitu.

Skolēni izpilda krustvārdu mīklu.

1. uzdevums. Skaidro vārdus no stāsta fragmenta par trollīti Muminu un izpildi krustvārdu mīklu!

Atbildes:

Horizontāli:

1. bāka
2. mēnesnīca
3. žigls

Vertikāli:

1. apse
2. šļaksti
3. sīks

2. uzdevums. Lasi tekstu! Uzzīmē jūras zirgu! Pasvītro vārdus, kurus tu uzzīmēsi!

Izvēlēts tēlainis teksta fragments, lai pievērstu skolēnu uzmanību vārdiem, kuri raksturo tēlus un telpu. Zīmēšanu kā metodi var izmantot, lai labāk izprastu jebkuru tekstu. Piemēram, ja uzzīmē matemātikas teksta uzdevumā minēto, tad veidojas izpratne par procesiem un vieglāk piemeklēt iespējamās matemātiskās darbības. Gluži tāpat, izmantojot attēlu, vieglāk izskaidrot teksta saturu skolēniem ar teksta uztveres grūtībām. Atšķirībā no 2.–4. klases skolēniem, 6. klases skolēniem ieteicams attēlu uzzīmēt pašiem.

Ieteicams, lai katrs skolēns uzzīmē vismaz 3 no šiem vārdiem/vārdu savienojumiem: *jūras zirgi, plīvojošas krēpes, viļņi, astes, mēnesnīca, varavīksnes, ūdens, smiltis, krasts.*

Uzdevumi/vingrinājumi paredzēti tematā noteikto prasmju apguvei. Tos skolēni var izpildīt patstāvīgi, pa pāriem un/vai ar skolotāja atbalstu.

Papildus. 6. klasē skolēni pakāpeniski sāk patstāvīgi strādāt ar skaidrojošo vārdnīcu. Skolotājs pēc izvēles piedāvā izmantot un iepazīstina ar dažādām skaidrojošajām vārdnīcām (piemēram, Tēzaurs). Kopā ar skolēniem var veidot un risināt krustvārdu mīklas, ietverot citus skaidrojamus vārdus. Var salīdzināt ML piedāvāto teksta fragmentu ar fragmentu no pirmavota.

6.2. PASAULE. AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS.

Pēc Šela Silverstaina stāsta "Dāsnaiss koks" motīviem

Mērķis: Skolēni patstāvīgi lieto skaidrojošo vārdnīcu (piemēram, <https://tezaurs.lv/>), lai labāk izprastu teksta saturu un noskaidrotu nezināmos vārdus.

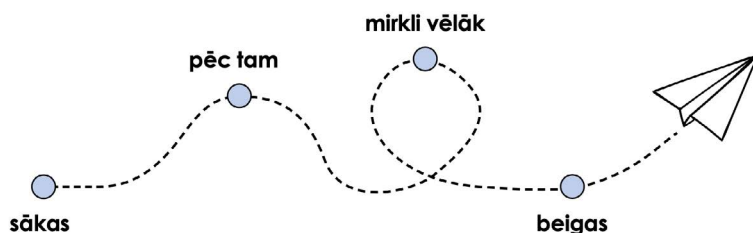
Skolēnam plānotie sasniedzamie rezultāti:

- Atbild uz jautājumiem par teksta saturu.
- Skaidro vārdu nozīmi, izmantojot kontekstu.
- Atstāsta teksta saturu, izmantojot savas ilustrācijas.

🔗 Interktīvais uzdevums "Dāsnaiss koks"

🔗 Uzdevumi/vingrinājumi "Dāsnaiss koks"

Skolotājs iepazīstina skolēnus ar autoru, kopīgi lasa viņa biogrāfijas aprakstu un kartē atzīmē Amerikas Savienotās Valstis. Šī temata uzdevumos skolēni paši kļūst par stāsta ilustratoriem, tādēļ skolotājs var skaidrot, ka autors var būt gan teksta autors, gan ilustrators, kā tas ir šajā gadījumā. Lai veicinātu teksta izpratni un lai skolēni veiksmīgāk izpildītu uzdevumus, skolotājs izmanto shēmu, kura jau pazīstama no 5. klases ML:

Pēc uzdevumu/vingrinājumu izpildīšanas skolēni salīdzina pašu uzzīmētās ilustrācijas un saviem vārdiem secīgi atstāsta notikumu gaitu.

Papildus. 6. klasē skolēni pakāpeniski sāk patstāvīgi strādāt ar skaidrojošo vārdnīcu. Skolotājs pēc izvēles piedāvā un iepazīstina ar dažādām skaidrojošajām vārdnīcām, piemēram, Tēzauru. Pēc uzdevumu izpildīšanas var sarīkot skolēnu zīmēto ilustrāciju izstādi. Skolotājs var uzdevumu par ābeli attīstīt tālāk, piemēram, "ābeles" vietā liekot "puišeli".

6.3. PASAULE. AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS.

Pēc Ārnolda Lobela stāstu krājuma "Vardes un Krupja piedzīvojumi" motīviem

Mērķis: Skolēni teikumā analizē teikuma locekļus.

Skolēnam plānotie sasniedzamie rezultāti:

- Nosaka vārdšķiras.
- Nosauc teikuma locekļus.
- Analizē teikuma locekļus.

Interaktīvais uzdevums "Vardes un Krupja piedzīvojumi"

Uzdevumi/vingrinājumi "Vardes un Krupja piedzīvojumi"

Ieteicams vārdu skaidrot teikuma kontekstā, definējot visas iespējamās vārda gramatiskās funkcijas pēc šādiem paraugiem:

Teikums:

Viņi šķērsoja lielu pļavu.

lietvārds

Vārds teikumā	Vārdšķira	Antonīms	Sinonīms	Nominatīvs	Dzimte	Skaitlis	Locījums	Loma teikumā
pļavu	lietvārds	-	lauks	pļava	sieviešu	vien-skaitlis	akuzatīvs (ko?)	papildinātājs

darbības vārds

Vārds teikumā	Vārdšķira	Sinonīms	Nenoteiksme	Laiks	Loma teikumā
šķērsoja	darbības vārds	pārgāja pāri	šķērsot	pagātne	izteicējs

īpašības vārds

Vārds teikumā	Vārdšķira	Antonīms	Sinonīms	Ar kuru vārdu teikumā saistīts	Dzimte	Skaitlis	Locījums	Loma teikumā
lielu	īpašības vārds	mazs	plašs	pļavu	sieviešu	vien-skaitlis	akuzatīvs (ko?)	apzīmētājs

Skolotājs pēc izvēles var šo tabulu pielāgot skolēnu individuālajām spējām, pozīciju skaitu samazinot un atsakoties no atsevišķām pozīcijām. Vai arī gluži pretēji: pozīciju skaitu palielinot, piemēram, pievienojot pozīcijas "Ilustrācija", "Vārda ilustrācija LZV", "Vārda tulkojums svešvalodā", "Alfabēta burts, ar kuru sākas vārds", "No vārda saknes atvasināts jauns vārds", utt.

Skolotājs aicina skolēnus nezināmo vārdu vispirms mēģināt noskaidrot, izmantojot esošās zināšanas, proti, ja tas ir darbības vārds, tātad, visticamāk, tas būs izteicējs. Nākamais solis – meklēt teikuma priekšmetu. Pēc tam, ja visi pārējie vārdi teikumā ir skaidri saprotami, tad teikuma un stāsta kontekstā skolotājs ar papildu jautājumiem aicina bērnus domāt: *ko viņi darīja lielajā pļavā? Peldējās? Lasīja puķes? Skrēja? Mētāja bumbu? Gāja? Gāja kurp un kā?* Tā pamazām nonāk līdz sinonīmiem *gāja pāri, pārgāja, šķērsoja*.

Uzdevumus/vingrinājumus skolotājs pārrunā ar skolēniem, izskaidrojot uzdevumu nosacījumus un kopīgi meklējot iespējamās pareizās atbildes. Pēc tam skolēni uzdevumus pilda patstāvīgi.

1. uzdevums. Lasi teikumu! Atbildi uz jautājumu! Apvelc pareizo atbildi!

Nākamajā dienā Krupis žaketi uzdāvināja Vardei.

Atbildes:

Kas ir žakete?

- a) aizpogājama jaka ar garām piedurknēm
- b) cepure ar bumbuli

Kura vārdšķira ir vārdam "žakete"?

- a) darbības vārds
- b) lietvārds

Kurš teikuma loceklis ir vārds "žakete"?

- a) izteicējs
- b) papildinātājs

2. uzdevums. Lasi teikumu! Atbildi uz jautājumu! Apvelc pareizo atbildi!

Pie žaketes ir stūrainā poga.

Atbildes:

Ko nozīmē stūrainā?

- a) kvadrātaina
- b) apaļa

Kura vārdšķira ir vārdam "stūrainā"?

- a) īpašības vārds
- b) darbības vārds

Kurš teikuma loceklis ir vārds "stūrainā"?

- a) teikuma priekšmets
- b) apzīmētājs

3.-5. uzdevums. Aizpildi krustvārdu mīklu par teikuma locekļiem teikumā!

Draugi devās garā pastaigā.

Horizontāli:

1. garā
2. draugi

Vertikāli:

1. pastaigā
2. devās

Krupis pazaudēja žaketes pogu.

Horizontāli:

1. krupis
2. pogu

Vertikāli:

1. žaketes
2. pazaudēja

Draugi izgāja cauri mežam.

Horizontāli:

1. draugi
2. cauri

Vertikāli:

1. mežam
2. izgāja

Papildus. Skolotājs demonstrē skolēniem, ka nezināmā vārda nozīmi var noskaidrot, izmantojot ne tikai līdz šim apgūtās latviešu valodas gramatiku, bet arī lietojot intuīciju, iztēli, nebaidoties minēt un kļūdīties. Vārds teikumā un tekstā pilda daudzus dažādus uzdevumus un lomas. Skolotājs palīdz skolēniem visas šīs vārda funkcijas atklāt (atkārtot) un definēt.